

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru jud: (R. Berdilo)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău jud: (N. Budăi, A. Danilov, I. Muruianu)

Î N C H E I E R E

24 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Vasili Jarîi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea stabilirii și achitării pensiei pentru vechime în serviciu,

împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins din lipsă de temei apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 19 septembrie 2017, Vasili Jarîi, reprezentat de avocatul Gheorghe Mihailov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea stabilirii și achitării pensiei pentru vechime în serviciu.

În motivarea acțiunii reclamantul Vasili Jarîi a invocat că la data de 11 mai 1973 a fost înrolat în serviciul militar în termen, după finisarea căruia a continuat serviciul militar după termen în cadrul forțelor armate, ultimul loc de muncă în serviciul militar a fost în Republica Moldova, unde sa și concediat în rezervă la 08 iulie 1988, astfel, stagiul total de serviciu militar constituind 15 ani o lună și 20 zile.

Reclamantul Vasili Jarîi a menționat că după concedierea din serviciu militar a lucrat în diverse întreprinderi și organizații mai mult de 11 ani, și luând în calcul durata serviciului militar, stagiul de muncă comun este de peste 25 ani.

Reclamantul Vasili Jarîi a indicat că la 10 ianuarie 2017 a împlinit vârsta de 62 ani, iar de la data menționată a obținut dreptul la stabilirea și primirea pensiei în legătură cu atingerea vârstei de pensionare, prevăzut de Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul

de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. conform art. 13 pct. d) al Legii nr.1544-XII din 23 iunie 1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, are dreptul la primirea pensiei cu luarea în considerație a stagiului militar de peste 12 ani și 6 luni și a stagiului de muncă total de peste 25 ani, iar drept dovadă a existenței stagiului militar și a stagiului de muncă total sânt livretul militar și carnetele de muncă.

Reclamantul Vasili Jarîi a relatat că la 16 mai 2017, s-a adresat cu o cerere la Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova pentru stabilirea pensiei în conformitate cu Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, însă a primit de la Casa Națională de Asigurări Sociale refuzul de a-i stabili și achita pensia, iar ca motiv al refuzului, a fost indicat că temei pentru stabilirea pensiei conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, este eliberarea din serviciu militar, care a avut loc la 08 iulie 1988, însă el după concedierea din serviciu militar a lucrat în instituții civile, fapt ce nu îi dă dreptul pentru primirea pensiei de militar.

Reclamantul Vasili Jarîi a indicat că la data de 26 iulie 2017, s-a adresat la Casa Națională de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă privind stabilirea și achitarea pensiei, iar la 04 septembrie 2017, din nou a primit un refuz ilegal la solicitările înaintate, or, de data aceasta ca motiv al refuzului a fost expirarea termenului de 30 zile a depunerii cererii prelabile. Consideră că refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale în stabilirea și achitarea pensiei este ilegal.

Reclamantul Vasili Jarîi a solicitat anularea deciziei nr.10 din 16 iunie 2017, emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să stabilească și să-i achite pensia pentru vechime în serviciu, în conformitate cu Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, începând cu data depunerii cererii la Casa Națională de Asigurări Sociale, și anume 16 mai 2017.

Prin hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Vasili Jarîi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea stabilirii și achitării pensiei pentru vechime în serviciu, s-a anulat decizia nr. 10 din 16 iunie 2017 emisă de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i stabilească și să-i achite lui Vasili Jarîi pensia pentru vechime în serviciu în conformitate cu Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, începând cu data depunerii cererii la Casa Națională de Asigurări Sociale, și anume 16 mai 2017.

Prin decizia din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins din lipsă de temei apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 12 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vasili Jarîi împotriva Casei Naționale

de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea stabilirii și achitării pensiei pentru vechime în serviciu.

În consolidarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că la 16 mai 2017, intimatul Vasili Jarîi s-a adresat către Casa Națională de Asigurări Sociale cu o cerere privind stabilirea pensiei pentru vechime în serviciu, în conformitate cu prevederile Legii nr.1544 din 23 iunie 1993 privind asigurare cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne. Prin răspunsul nr.10 din 16 iunie 2017 al Casei Naționale de Asigurări Sociale, intimatului Vasili Jarîi i-a fost refuzat în satisfacerea cererii nr. 432 din 16 mai 2017, invocându-se că dânsul nu întrunește condițiile pentru stabilirea pensiei, în temeiul Legii nr.1544 din 23 iunie 1993 și anume condiția potrivit căreia pensia se stabilește la eliberarea din funcția de militar, iar certificatul privind calculul salariului mediu pentru stabilirea pensiei, eliberat de Ministerul Apărării al Republicii Moldova contravine legislației în vigoare.

La fel, instanța de apel a mai constatat că în baza informației nr.11-03/10-2266 din 27 februarie 2018, eliberată de Casa Națională de Asigurări Sociale, intimatul Vasili Jarîi are un stagiul de cotizare în domeniul civil de 16 ani 04 luni, începând cu 01 ianuarie 1999 până la 30 aprilie 2017. Conform livretului militar seria HYnr.5854964, eliberat la 12 aprilie 1973 de Comisariatul Militar Raional Lohvîtea, regiunea Poltava, Ucraina intimatul Vasili Jarîi a fost înrolat în serviciul militar la 11 mai 1973, fiind eliberat la 08 iulie 1988, deci în total perioada serviciului militar constituind 15 ani 1 lună și 27 zile. Prin urmare perioada totală de 15 ani 1 lună și 27 zile a serviciului militar a lui Vasili Jarîi, a fost calculată la data de 04 ianuarie 2017 și de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, pentru stabilirea pensiei privind vechimea în serviciu.

Instanța de apel a menționat că prima instanță just a reținut că atingerea vârstei de pensionare stabilită de Legea privind pensiile de asigurări sociale, la caz vârsta de 62 ani, este condiția de bază care trebuie întrunită pentru a avea dreptul la pensie pentru vechime în serviciu, iar intimatul Vasili Jarîi a împlinit vârsta de 62 ani și la data de 10 ianuarie 2017, are vechime în muncă în serviciu militar de 15 ani 1 lună și 27 zile, iar în domeniul civil stagiul total de cotizare constituie 16 ani și 4 luni, respectiv vechimea totală în muncă este de 31 ani și 4 luni.

De asemenea, instanța de apel a indicat că la data de 16 mai 2017, când intimatul Vasili Jarîi a depus cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale, dânsul întrunea toate condițiile stipulate la art.13 lit. (d) din Legea nr.1544 din 23 iunie 1993, însă apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale neîntemeiat i-a refuzat stabilirea pensiei, interpretând eronat că pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile acestei norme este necesar ca persoana să se elibereze din serviciul militar, or, Vasili Jarîi nu a putut beneficia de acest drept la momentul în care s-a eliberat din serviciul militar, deoarece nu avea limita de vârstă necesară pentru pensionare în anul 1988.

Instanța de apel a respins ca fiind nefondate, alegațiile apelantei referitor la faptul că prima instanță nu a stabilit cum ar putea pârâta acorda pensie reclamantului, când practic nu există bază de calcul, or, potrivit Hotărîrii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din

trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, este stabilită modalitatea de calcul a pensiei și în caz de dificultate în calcularea pensiei, apelanta Casa Națională de Asigurări Sociale este în drept să se adreseze instituțiilor de stat în domeniul finanțelor.

Instanța de apel a invocat că potrivit principiului de drept unanim recunoscut, care garantează accesul liber la justiție, consacrat prin art. 20 din Constituție al RM și art. 5 alin. (2) Cod de procedură civilă, persoanei nu i se poate refuza în realizarea unui drept garantat de lege, pe motiv de imperfecțiune a cadrului legal aplicabil sau pe criterii de obscuritate a acestor norme juridice. În această ordine de idei, în opinia instanței de apel, toate argumentele și afirmațiile invocate în apel de către apelanta sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței. Este important de remarcat faptul că apelanta-pârâtă, utilizând calea de atac, nu a prezentat în instanța de apel probe, pe care nu a avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

Instanța de apel a considerat că prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele speței deduse judecății, a aplicat corect normele materiale și procedurale și a adoptat o hotărâre întemeiată, în concordanță cu prevederile art. 239 Cod de procedură civilă, care urmează a fi menținută cu respingerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiată.

La 11 februarie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 29 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri, de respingere a acțiunii depuse de Vasili Jarîi.

În motivarea cererii de recurs, recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale, a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanței, le consideră ilegale și neîntemeiate, care urmează a fi casate, din motiv că au fost adoptate cu aplicarea eronată a normelor de drept material, instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că potrivit livretului militar seria HYNr.5854964, eliberat la 12 aprilie 1973 de Comisariatul Militar Raional Lohvîțea, regiunea Poltava, Ucraina intimatul Vasili Jarîi a fost înrolat în serviciul militar la 11 mai 1973, fiind eliberat la 08 iulie 1988, deci în total perioada serviciului militar constituind 15 ani, 1 lună și 27 zile. Prin urmare, perioada totală de 15 ani 1 lună și 27 zile a serviciului militar a lui Vasili Jarîi, a fost calculată la data de 04 ianuarie 2017 și de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, pentru stabilirea pensiei privind vechimea în serviciu. Conform informației nr.11-03/10-2266 din 27 februarie 2018, eliberată de Casa Națională de Asigurări Sociale, intimatul Vasili Jarîi are un stagiul de cotizare în domeniul civil de 16 ani 04 luni, începând cu 01 ianuarie 1999, până la 30 aprilie 2017.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că intimatul Vasili Jarîi a împlinit vârsta de 62 ani și la data de 10 ianuarie 2017, are vechime în muncă în serviciu militar de 15 ani 1 lună și 27 zile, iar în domeniul civil stagiul total de

cotizare constituie 16 ani și 4 luni, respectiv vechimea totală în muncă este de 31 ani și 4 luni.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat prevederile art. 44 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, care stipulează că baza de calcul a pensiei intimatului urmează a fi câștigul (solda) primit înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, care la cazul supus examinării și aplicabil intimatului, reprezintă perioada 08 iulie 1988 – 08 iulie 1987.

Recurenta Casa Națională de Asigurări Sociale a mai invocat că perioada anilor 1987, 1988, este perioada existenței U.R.S.S., moneda oficială a U.R.S.S. era rubla sovietică, respectiv, câștigul (solda) primit de intimat în ultimul an de serviciu a fost în ruble sovietice. Relevă că câștigul (solda) obținut de către intimat în 1987-1988 în monedă rublă sovietică și schimbată la cursul 1 leu contra 1000 ruble, reprezintă o sumă derizorie, din care practic este imposibil de calculat pensia, însă faptul că intimatul nu poate beneficia de pensie conform Legii nr.1544-XII din 23 iunie 1993 privind asigurarea cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nu înseamnă că acesta este lipsit de dreptul la pensie, deoarece intimatul este în drept să-și realizeze acest drept în conformitate cu Legea privind sistemul public de pensii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998. Susține că instanța de fond nu a stabilit cum ar putea pârâta acorda pensie reclamantului, când practic nu există bază de calcul.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiu aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 29 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată recurentei Casei Naționale de Asigurări Sociale, la 09 ianuarie 2019, conform scrisorii nr. 118 (f.d.

123), însă dovada recepționării acesteia la materialele cauzei, lipsește. Totodată, instanța de recurs relevă că decizia contestată a fost publicată pe portalul instanțelor judecătorești www.instante.justice.md la data de 10 ianuarie 2019.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs precizează că recursul, a fost depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale, la 11 februarie 2019, cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

La 25 februarie 2019, în adresa intimatului Vasili Jarîi a fost expediată copia recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 18 martie 2019 Vasili Jarîi a depus referință la cererea de recurs declarată de Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul, exercitat conform secțiunii a II-a, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute la art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel.

Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii, sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii, doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor, stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă. Din recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art.193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Vasili Jarîi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea stabilirii și achitării pensiei pentru vechime în serviciu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

Judecătorii

Nicolae Craiu

Nina Vascan